

Piše: Igor Isailović

Unakrsno ispitivanje imovine i prihoda

Profit magazin je još pre par godina ukazivao na to da je reforma fiskalnog sistema i borba protiv korupcije nezamisliva bez sistemskog pristupa problemu. Kao prvu meru sistemske borbe predlagali smo unakrsno ispitivanje imovine i prihoda. Poreska uprava Republike Srbije je konačno rešila da primeni važeća zakonska rešenja i uputi opšti POZIV GRAĐANIMA ZA DOSTAVLJANJE PODATAKA ZA UNAKRSNU PROVERU IMOVINE I PRIHODA.

Tim pozivom se apeluje na građane i obveznike poreza na dohodak građana i poreza na imovinu koji u zemlji i inostranstvu poseduju imovinu čija je ukupna vrednost veća od 35 miliona dinara na dan 1. januara 2013. godine, da, u periodu od 15. januara do 31. marta 2013. godine, Poreskoj upravi podnesu prijavu sa podacima o svojoj imovini.

Opšte je mišljenje da je namera Poreske uprave da ovim pozivom utvrdi fiskalnu obavezu poreza na dohodak građana nastalu u prethodnom periodu, a koja je predviđena Zakonom o porezu na dohodak građana. Time bi Uprava formirala osnovu za kasniju analizu ovog i ostalih eventualnih poreza za svoje najbogatije građane.

Za većinu prihoda (navedenih u tačkama od 1-7), na ovaj ili onaj način, poreski obveznici

su morali da podnesu poresku prijavu i da plate određeni porez, ali su ostali prihodi obično predmet sive zone.

Naime, podsećanja radi, porezu na dohodak građana podležu sledeće vrste prihoda:

- 1) zarade;
- 2) prihodi od poljoprivrede i šumarstva;
- 3) prihodi od samostalne delatnosti;
- 4) prihodi od autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine;
- 5) prihodi od kapitala;
- 6) prihodi od nepokretnosti;
- 7) kapitalni dobiti;
- 8) ostali prihodi.

U okviru ostalih prihoda Zakon poznaje termin „drugi prihodi“. Takozvani drugi prihodi su taksativno navedeni, ali postoji i uopšteno deo propisa prema kome drugi prihodi i svi ostali prihodi koji nisu oporezovani po drugom osnovu ili nisu izneti od oporezivanja ili su oslobođeni plaćanja poreza po ovom zakonu.

Dakle, namera poreske uprave jeste da se svako uvećanje imovine za koje nisu plaćeni porezi obračuna i da se naplati porez na ostale prihode sa poreskom stopom od 20%.

Bitno je napomenuti da su oni kojima su isplaćivane dividende već bili oporezovani po drugom osnovu, te uvećanje imovine neće biti predmet ponovnog oporezivanja.

Inače, imovinu u smislu poreskog propisa čine:

Nepodnošenje prijave je inkriminirano krivičnim zakonikom kao krivično delo Poreske utaje iz Člana 229, koje glasi:

(1) Ko u nameri da potpuno ili delimično izbegne plaćanje poreza, doprinosa ili drugih propisanih dažbina, daje lažne podatke o zakonito stečenim prihodima, o predmetima ili drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje ovakvih obaveza ili ko u istoj nameri, u slučaju obavezne prijave, ne prijavi zakonito stečeni prihod, odnosno predmete ili druge činjenice koje su od uticaja na utvrđivanje ovakvih obaveza ili ko u istoj nameri na drugi način prikriva podatke koji se odnose na utvrđivanje navedenih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbegava prelazi stopedeset hiljada dinara, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako iznos obaveze iz stava 1. ovog člana čije se plaćanje izbegava prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina i novčanom kaznom.

(3) Ako iznos obaveze iz stava 1. ovog člana čije se plaćanje izbegava prelazi sedam miliona i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od dve do deset godina i novčanom kaznom.

- nepokretnosti (stan, kuća, poslovna zgrada i prostorije, garaža, zemljište i dr.);
- akcije ili udeli u pravnom licu;
- oprema za obavljanje samostalne delatnosti;
- motorna vozila, plovni objekti i vazduhoplovi;
- štedni ulogi i gotov novac;
- druga imovinska prava.

Ukoliko je neka imovina stečena pre više od 5 godina, treba imati u vidu i odredbu iz člana

114. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji koja predviđa zastarelost prava na utvrđivanje i naplatu poreza i sporednih poreskih davanja, a glasi:

Pravo Poreske uprave na utvrđivanje i naplatu poreza i sporednih poreskih davanja zastareva za pet godina od dana kada je zastarelost počela da teče.

Zastarelost prava na utvrđivanje poreza i sporednih poreskih davanja počinje da teče od prvog dana naredne godine od godine u kojoj je trebalo utvrditi porez, odnosno sporedno poresko davanje. Zastarelost prava na naplatu poreza i sporednih poreskih davanja počinje da teče od prvog dana naredne godine od godine u kojoj je obaveza poreskog dužnika dospela za plaćanje.

Apsolutni rok zastarelosti je predviđen odredbom iz člana 114ž i glasi:

Pravo na utvrđivanje, naplatu, povraćaj, refakciju, refundaciju, kao i namirenje dospelih obaveza po drugom osnovu putem preknjižavanja poreza, uvek zastareva u roku od deset godina od isteka godine u kojoj je porez trebalo utvrditi ili naplatiti, odnosno u kojoj je izvršena preplata.

Poreska uprava, po isteku roka iz stava 1. ovog člana, po službenoj dužnosti, donosi rešenje o prestanku poreske obaveze, odnosno o prestanku prava na povraćaj, refakciju, refundaciju, kao i na namirenje dospelih obaveza po drugom

osnovu putem preknjižavanja poreza, zbog zastarelosti.

Ono što je takođe bitno jeste da Poreska uprava u narednom periodu može ponovo zahtevati unakrsno ispitivanje. U novom postupku treba imati u vidu da ova prijava predstavlja „polaznu osnovu“ za unakrsno ispitivanje.

Poreska uprava nakon dobijanja poreske prijave za unakrsno ispitivanje imovine često i sama vrši provere u javnim registrima (npr. Katastru nepokretnosti, APR-u, Policijskoj upravi koja vodi evidenciju o vlasnicima automobila, registrima plovila, vazduhoplova, i slično).

Važno je da se prijavi celokupna imovina, jer je prikrivanje bilo koje činjenice takođe krivično delo. Poreska uprava će u narednom periodu automatski dobijati izveštaje o svim transakcijama preko 15.000 evra, te će drugim unakrsnim metodama pokušati da pribavi sve bitne činjenice za utvrđivanje ove poreske obaveze.

Dakle, ovom poreskom prijavom se ne stvara nikakva obaveza plaćanja poreza, osim u slučaju kada se ne mogu dokazati izvori prihoda koji nisu bili oporezovani.

Nije isključeno da će nečija poreska prijava biti samo „okidač“ za pokretanje određenih kaznenih postupaka jer su prihodi koji nisu oporezovani uglavnom stečeni na protivpravan način. ☐

Igor Isailović, advokat